

Arnold Schönberg: Aforismeja

Valinnut ja suomentanut Markus Lång

Lahjakas pystyy oppimaan, nero kehittymään.

En useinkaan heti tiennyt, oliko kirjoittamani kaunista, vain että se oli välttämätöntä.
”Ja Jumala näki, että se oli hyvä”, mutta vasta kun hän oli luonut sen valmiiksi.

Ihminen on mitä kokee; taiteilija vain kokee mitä on.

Taipumukseni alkoivat kehittyä nopeammin sillä hetkellä kun ymmärsin, mikä minussa harasi vastaan.

Enhän minä suinkaan halua, että minua imarrellaan siten kuin olen ansainnut, vaan että minua vain ylistetään silloin kun en ole sitä ansainnut.

Olen itseoppinut. Vain yhden asian sain oppia opettajalta: vihollisiltani!
Heidän avullaan opin unohtamaan pelon.

Ryöstömurhaajan on yhtä vaikea ymmärtää himomurhaajaa kuin liikematkustajan on ymmärtää huvimatkailejaa.

Muotokuvan ei pidä muistuttaa mallia vaan maalaria.

Mitä eroa onkaan toimittajalla ja ihmisellä!
(Tämä ei ole kompakysymys. Tämä ei ole kysymys ensinkään. Pelkkä huudahdus.)

Tyyli hallitsee, ajatukset voittavat.

Säveltäminen on niin helppoa, että suuruusharhoja kehittyi sukkelasti. Kustantaminen on niin vaikeaa, että vainoharhoilta tuskin voi välttyä. Mutta kun pitää asioida kustantajien kanssa, seuraa väijäämättä raivotauti.

Vain jos luonnottomuus – luonnonvastaisuus, yliluonnollisuus – muuttuu tavaksi, siitä tulee epämiellyttävää: se on taas luontaista.

Naisten suuret hatut eivät pyri niinkään jättämään kilpailijoita varjoonsa vaan paremmin peittämään nämä tyystin.

Ensimmäisen ajatuksen mukana syntyy ensimmäinen erehdys.

On ennakkoaavistuksia mutta ei ennakkoajatuksia, ja ennakkoluulo on ennakkoaavistus; niinpä se ei petä juuri koskaan.

On erotettava astrologian uskottavuus astrologien uskottavuudesta.

Salatieteitä eivät ole ne, joita ei haluta tai ei saada opettaa, vaan ne, joita ei voida opettaa.

Niiden tietämystä ei myöskään pysty oppimaan: se on tykkänään synnynnäistä. Ihmelapset ovat jo kuusivuotiaina yhtä lahjattomia kuin toiset vasta kuusikymmenvuotiaina!

Taiteenystävä: ”Jos **Kokoschkan** maalauksesta pitää maksaa kokonaista 200 kruunua, se saa luvan olla niin upea, että jokainen, jolle kerron sen maksaneen 5 000 kruunua, pitää sitä pilkkahintana eikä se saa maksaa enempää kuin 150 kruunua.”

Miksi rumat naiset ovat vielä likinäköisiäkin?

Muutamat väitteet eivät ole tykkänään vääriä yksinomaan siksi, että ne on ilmaistu niin vajavaisesti.

Arnold Schönberg (1874–1951) oli itävaltalais-amerikkalainen säveltäjä, kaksitoistasävelmenetelmän kehittäjä, joka uudisti 1900-luvun taidemusiikkia. Hän opetti sävellystä Wienissä, Berliinissä ja Los Angelesissa ja esiintyi myös taidemaalarina ja kirjoittajana – sekä saksaksi että englanniksi. Hänen syntymästään tuli kuluneeksi 150 vuotta 13.9.2024.

Schönbergin monipuolisesta kirjallisesta tuotannosta esitellään valikoima aforismeja eli mietelmiä. Kaikissa kirjoituksissaan – niin pääteoksessaan *Harmoniaopissa* kuin esseekokoelmassaan *Tyyli ja ajatus* – Schönberg oli tinkimätön pohdiskelija, joka keskittyi taiteen, moraalien ja tieteen peruskysymyksiin ja käytteli sanan säilyä armotta ja ironisesti, huimana esimerkkinä sarkastinen muistelu ”Näin minä kuolin”, jossa hän kertoo sydänkohtauksestaan. Häntä voidaan luonnehtia harvinaislaatuiseksi yhteiskunnallis-filosofiseksi säveltäjäksi, ja **Hermann Scherchen** vertasi häntä **Friedrich Nietzscheen**. Suomesta mieleen tulevat vaikkapa **Joonas Kokkonen** ja **Kalevi Aho**, joilla on laaja kirjallinen tuotanto.

Ensimmäiset aforisminsa Schönberg julkaisi vuosina 1910–1912 lehdissä *Die Musik* ja *Die Ruf* sekä **Gutmannin** konserttikalente-

rissa, ja sittemmin vuonna 1934 hän julkaisi lisää aforismeja, tällä kertaa wieniläisen uimaseuran *Hakoah*-lehdessä. Hän jatkoi aforismien kirjoittamista koko elämänsä, ja hänen kirjalliseen jäämistöönsä sisältyy lyhyitä ja pitempiä mietelmiä ja hahmotelmia, joista hän suunnitteli ilmeisestikin saksankielistä kokoelmaa. Arnold Schönberg Centerin arkistossa Wienissä on säilytteillä esimerkiksi käsikirjoitus ”Aphorismen für das Buch” (T50.09) ja konekirjoite ”Aphorismen, Anekdoten, Sprüche” (T50.08), joka sisältää runsaasti korjauksia.

Tämä pieni valikoima sisältää mietelmiä Schönbergin koko uran ajalta, ja se on suomennettu Schönbergin kirjoituskokoelmasta *Stile herrschen, Gedanken siegen: Ausgewählte Schriften*, joka on toimittanut **Anna Maria Morazzoni**.

Markus Lång on helsinkiläinen musiikkitieteilijä. Hän osallistui *Synkoopin* toimittamiseen 1990-luvun alkupuolella ja väitteli tohtoriksi vuonna 2005. Hän on suomentanut etenkin wieniläisten kirjailijoiden teoksia, Arnold Schönbergiltä kirjoituskokoelmat *Tyyli ja ajatus* sekä *Kirjoituksia kamarimusiikista*.